

AMUNKA

SZOCIÁLDEMOKRATA POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: DEÁK DEZSŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Iskola-utca 22. szám. — Telefon 10—96.

Felelős kiadó: JENEI SÁNDOR.

RÉSEN

KEDDEN „NAGY VIHAR” volt a Házban. Zsebkendők lobogtak, indulatok tüzeltek, eb ura fakó kiáltások harsogtak. Még Andrássy Gyula is fiatal kurucnak érezte magát. Most vagy soha! harsogták az ifjú keresztények és az ember azt gondolhatta (persze egy Marsbell ember), hogy itt az idő, amikor az ítélet napja elérkezik. Akik azonban másnapra ezt az ítéletet megjósolták, nagyon csalódtak. Már estére egészen kiderült, a kurucok ismét engedelmes labancokká vedlettek, a szenvedélyek lecsillapodtak, az érdekek előtérbe léptek és másnap már öröm volt látni, mennyire egyetért a kereszténypárt és a kisgazdapárt. Egyetért bizony és pedig egyetért abban, hogy a hatalmat meg kell tartani és a hatalom megtartásának érdekében még arra az áldozatra is el kell szánniok magukat, hogy szeressék és megértsék egymást. A hatalom mindent pótol, de a hatalmat nem pótolja semmi. Műviharokat fel lehet kavarni, de az a bizonyos tisztító vihar egyelőre késik. Hiszen az, ugy lehet, mindenestől, pártostól, fészavastól elsöpörné őket, már pedig ők, amíg lehet, élni és prolongálni akarnak.

A POLITIKAI VILÁG egyik szenzációja mostanában Haller István megterése. Ez az intranzigens keresztény harcos, egy idő óta megértő és megbocsátó hurokat peng. Már majdnem olyan szelíd és jószágos, mint egy valódi keresztény. (No azért nem kell féltetni, ettől még elég távol van ökegyelme.) Azok a minden irodalmi lében kanalizók azonban, akik Haller István műveit a multból is ismerik, meg tudják érteni ezt a hirtelen színeváltozást. Hiszen már két éve, 1919 januárjában így írt egy lapban, amely akkor még nem volt kurzus p. „Aki a leltint hatalmak arzenáljának rozsdás fegyvereivel dolgozik, az elnyomással, a hecceléssel, a kutyákkal, az állásból való kidobással, a kenyérelvevéssel, a más meggyőződés üldözésével, az reakcionárius. Ki vállalkozik arra, hogy visszafelé fordítsa a világ kerekét, amelyet milliók előrele fordítanak?” Ilyen liberális, ilyen felvilágosult, ilyen józan, ilyen okos, ilyen modern volt Haller István két évvel ezelőtt, a Károlyi-forradalom alatt. Ma megint kezd megértő és megbocsátó lenni. És ez mai napság felér egy kis forradalommal.

AZ A CIRKUSZ, amit a szegedi színházzal csinálnak, bennünket csak mulattatna, ha különösebben érdekelné. Most Csáky az igazgató-jelölt, aki előbb Hidvéghyt akarta

művezetőnek. (Vagy megfordítva.) Hidvéghy viszont, mint az Országos Színész-Egyesület alelnöke, jeles bizonyítványt állított ki Csákyról, akit a kutya sem ismer Szegeden. A tanács ragaszkodni látszik Palágyihoz, mint művezetőhöz, Palágyi viszont ahhoz látszik ragaszkodni, hogy tudjon a színházán. Pekár

még mindig megszólal olykor, mint az Ur a zsinórpadráson és igéri, hogy a szegedi színház szebb lesz és jobb lesz, mint volt! (Ami nem is olyan nagyszerű ígérlet!) Mindenkinek az érdekeit biztosítani akarják, csak a kulturszomjas közönség és a kenyéréhes színészek érdekeivel nem törődik senki.

Az amerikai különbéke a nemzetgyűlés előtt.

Folytatták a vagyonváltság tárgyalását. — Hivatalos je'entések az amerikai békehatározatról — Interpelláció a mezőgazdasági munkások nyomora ügyében. — Nemzetgyűlés — vihar nélkül.

Budapest, aug. 11. A nemzetgyűlés mai ülését fél 11 órakor nyitotta meg Bottlik József alelnök.

Bejelent, hogy Schandl Károly sürgős interpellációra kért és kapott engedélyt. Erre a Ház hozzájárulásával 1 órákor térnek rá. Bejelent, hogy Schandl Károly a házszabályok 203. §. értelmében indítványt nyújtott be az ülés idejének 1 órával való meghosszabbítása tárgyában, a vagyonváltság tárgyalásának tartamára. A Ház az indítvány felett a holnapi ülésen fog határozni.

Különbékeltárgyalás Amerikával.

Ezután a belügyminiszter emelkedett szólásra:

— Ebben a percben bizonyos öröm fog el, hogy bemutathatom a magyar nemzetgyűlésnek az Egyesült-Államok jegyzékét, amelyben kifejezésre hozták, hogy amennyiben a magyar nemzetgyűlés az amerikai kongresszus által július 1-én és az amerikai Egyesült-Államok elnöke által július 2-án hozott békehatározatot a maga részéről teljes egészében fentartás nélkül elfogadja, haladéktalanul külön béketárgyalásokba foghasson az észak-amerikai Egyesült Államokkal. Kéri a nemzetgyűlést, hogy a jegyzéket adja ki a külügyi osztálynak a holnapi ülésen való jelentésével végett.

A vagyonváltság.

Ezután a Ház áttért az ingatlanvagyonváltság törvényjavaslatának általános vitájára.

„A kisgazdák áldozatkészsége.”

Helyzetünket nehezíti, hogy nincs termelésünk. Abban a reményben, hogy

új idők és emberek

jönnek és bizva a magyar nemzet áldozatkészségébe vetett hitben, amely eddig még soha nem csalt meg, a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadom.

Czettler Jenő: Arra lett volna szükség, hogy az ország legkiválóbb szakértőit hívjuk ide a nem-

zetgyűlés betegágyához és ne csak a bajok szószólóit.

Át kell térni az államszocializmusra.

Az ország merkantilista rendszere Mária Terézia és II. József idejéből datálódik. Magyarországot gazdasági államnak deklarálták, míg Ausztriát kizárólag iparinak. Ennek az a következménye, hogy Magyarországon az ipar nem fejlődhetett. Ezért át kell térni az államszocializmusra.

Nem tartottuk helyesnek, hogy Hegedüs pénzügyminiszter az ország szekerét a kátyuból pénzügyi technikával akarta kihuzni. Elsősorban gazdasági rekonstrukcióval akartuk elérni. Folyton változó valuta mellett nem lehet kereskedelmet folytatni. A gazdasági élet rekonstrukcióját Hegedüs pénzügyi politikájával egyidőben kellett volna megkezdeni.

Róbert Emil előadó ismert egy tervezetet, mely szerint a vagyonváltság egy része a gazdasági rekonstrukcióhoz vezetne. A legnagyobb baj az, hogy a nagybirtokok nem akarják a mezőgazdasági ipart fejleszteni.

Veszedelemes műtét.

Gunda Jenő: Ezt a javaslatot úgy tekintem, mint egy roppant veszedelem, de fontos és szükséges orvosi műtétet és én is azt gondolom, hogy ez a javaslat nagyon későn érkezett, de ezért nem hibáztatom a pénzügyminisztert,

Kőszó István kifejti, hogy megvizsgálandónak tartja, hogy a vagyonváltság a földbirtokosságot vagy más foglalkozásu egyéneket fogja-e nagyobb mértékben terhelni.

Ezután kéri a pénzügyminisztert, hogy az eredeti javaslat 2. §. 1. pontját hagyja meg, vagy pedig találjon módot, hogy ha már ezen a javaslaton változtatni nem lehet, hogy a törvényhatóságoknak, községeknek és rendezettanácsu városoknak telekvagyonváltságát új javaslat alapján az Országos Pénzügyi Tanács állapítsa meg. A javaslatot elfogadja.

Jelentések az amerikai béketárgyalások ügyében.

Ezután Mózer Ernő, a külügyi bizottság elnöke kéri az amerikai Egyesült-Államok jegyzékének ügyében a sürgősség kimondását, amit a nemzetgyűlés meg is tesz. A jelentés a következő:

Azután felolvassa a külügyi bizottság jelentését.

A külügyminiszter a nemzetgyűlés mai ülésén az Egyesült-Államok békehatározatáról szóló következő jelentését terjesztette elő:

Az Egyesült-Államok kongresszusa 1921 július első napján az alább következő békehatározatot hozta, amelyet az Egyesült-Államok elnöke július 2-án jóváhagyott.

Elhatározatott, hogy a kongresszus mindkét házának 1917 december 7-én jóváhagyott együttes határozatával a cs. és kir. osztrák-magyar kormány és az amerikai Egyesült-Államok között fenállónak kijelentett háborus állapotot megszüntnek mondatik ki.

Az Egyesült-Államok honosai részére fentartatnak az összes jogok, előjogok, kártérítések, jóvátételek vagy előnyök, amelyek 1918 november 3-án aláírt fegyverszüneti egyezményben, illetve a trianoni békeszerződéssel megállapítottak.

A cs. és kir. osztrák-magyar kormány, annak utódai és minden osztrák-magyar honos tulajdonait képező javak, amelyek 1917 december 7-én az Egyesült-Államok hivatalnokai, képviselői, vagy alkalmazottai birtokában voltak, vagy ez idő óta azok birtokába, illetve ellenőrzése alá kerültek, az Egyesült-Államok által vissza fognak tartatni mindaddig, amíg a cs. és kir. osztrák-magyar kormány, annak utóda vagy utódai részéről megfelelő gondoskodás nem történik és az Egyesült-Államoknak bárhol lakó polgárai által támasztott követeléseik kielégítésére, amennyiben ilyen amerikai honosok az osztrák kormány vagy közegeinek tettei által 1914 július 31-óta veszteségeket, károkat vagy sérelmeket szenvedtek.

— Az Egyesült-Államok budapesti főmegbízottja utján az említett békehatározatot oly ajánlat kíséretében közölte a kormánnyal, hogy amennyiben Magyarország a különböző határozatokban foglaltakat a maga részéről elfogadná, az Egyesült Államok kormánya hajlandó volna Magyarországot és az Egyesült Államok között létesítendő külön békeszerződés megkötése végett haladéktalanul tárgyalásokba bocsátkozni.

Tekintettel ennek az ajánlatnak külpolitikai szempontból mutatkozó jelentőségére és azokra a nagy reményekre, amelyek ahhoz fűződnek, a nemzetgyűlés az Egyesült Államok kormányának említett ajánlatára vo-

A haladás az utópiák megvalósulása!

natkozóan a következő határozatot hozza:

A nemzetgyűlés az Egyesült Államok szenátusának a békehatározatban foglaltakat, amennyiben azok Magyarországra vonatkoznak, ezenel egészében és minden fentartás nélkül el fogadja. A nemzetgyűlés egyben felhatalmazza a m. kir. kormányt, hogy a most említett békehatározat, valamint a trianoni békeszerződés rendelkezéseinek figyelembevételével Magyarország és az amerikai Egyesült Államok között minél előbb külön békeszerződés megkötése céljából az Egyesült Államok kormányával tárgyalásokba bocsátkozzék.

Ezután az elnök napirendi indítványt tesz, mely szerint a Ház legközelebbi ülését holnap délelőtt 10 órakor tartja és annak napirendjére az északamerikai Egyesült Államok békehatározatának tárgyalása, az elnöki tisztség betöltése és a vagyonváltás javaslatának folytatásos tárgyalása tűzessék ki.

A Ház ilyen értelemben határoz.

A földmunkások nyomora.

Ezután Schandl Károly a mezőgazdasági földmives munkások nyomorának enyhítése tárgyában interpellál. Eseteli a nagy drágaságot, amely különösen a kenyér- és lisztárúknál rendkívül nyomasztóan éri a munkásságot. Ennek nem a földbirtokosság az oka, hanem az egyes kartelek, amelyek a fogyasztók rovására tűzérkednek. Kéri, hogy tekintettel arra, hogy az ország egyes vidékein, főleg az alföldön, a mezőgazdasági munkások egy része saját hibájukon kívül nem jutott aratáshoz, valamint, hogy a kenyér ára rendkívül módon emelkedett, hajlandó-e a földmívelési miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértően a munkásoknak az ellátatlanok közé felvételét elrendelni.

Nagyatádi Szabó István válaszában kijelenti, hogy rendeletet fog kibocsátani az egyes községeknek és városoknak, hogy azokat a munkásokat, akiknél megállapítható, hogy hibájukon kívül nem tudják beszerezni kenyérüket, azoknak kedvezményes áron juttassanak lisztet.

A Ház a választ tudomásul vette. Ülés vége két órakor.

Belvárosi Mozi

TELEFON:
Igazgatóság 2-58. — Pénztár 5-82.

Ma pénteken, csak egy napig!

NEW-YORK REJTELMEI

IV. rész 8 felvonásban. — Az előző részek összefoglalva szintén láthatók.

Főszereplő: PEARL WHITE.

Szombaton, csak egy napig!

New-York rejtelmek V. RÉSZ.

RENDES HELYÁRAK.

Előadások 6 órakor a téli, háromnegyed 8 és fél 10 órakor a nyári helyiségben.

Vasárnap:

Dal a tűzpiros virágról.

Limankovszky híres regénye 6 felv. ban.

Hulladék sárgarezet,

vöröszet ismét vásárol minden mennyiségben

SVATON ÉS KUCSES

műszaki és elektrotechnikai vállalat 830

SZEGED, Tisza Lajos-körút, Püspök-téri bazár,

Rendkívüli közgyűlést hívnak össze a lakásépítési akció ügyében.

A Lakásügyi Tanács budapesti értekezlete. — A város építkezési segélyének feltételei. — A polgármester jelentése a tanács előtt. — „A kislakások növelik a hazafias érzést”. — A város ki akar bujni az anyagi hozzájárulás kötelezettsége alól. — Polgármesteri különvélemény. — Keddre kiadák a kérdést a szakszervezeteknek. — A munkásság képviselőit is meghívják.

A szegedi katasztrofális lakásínség és a munkanélküliség hosszú, de a körülményeket meg nem változtató tagadás után végre — mint ismeretes — arra kényszerítette a város hatóságát, hogy a lakásépítési akció Szegedre való kiterjesztése érdekében megtegye a kezdeményező lépést. A tanács előterjesztése alapján a törvényhatósági-bizottság feliratot intézett a kormányhoz, amelyben kérte, hogy a nemzetgyűlés által a kislakások építési céljaira megszávozott háromszázmillió koronás hiteltől engedjenek át Szeged városának ötven milliót.

A közgyűlési felterjesztés elhatározásával kapcsolatban bebizonyítottuk ennek az akciónak reménytelenségét, mert előrelátható volt, hogy abban az esetben, ha a város kizárólag az állam anyagi hozzájárulására számít, de a legalább is hasonló értékű áldozatról hallani sem akar, mint ahogy a felterjesztés erről nagy bölcsen hallgatott is, egyáltalában nem remélhető, hogy abból a háromszázmillióból, ami még a fővárosi szükségletek kielégítésére sem elég, akár egy fillért is kapjon Szeged.

Ezt a felfevisünket igazolta egy későbbi hivatalos értesítés, amely a háromszázmillió rendelkezését úgy magyarázta, hogy abból a kormány a vidéki érdekeket nem is akarta sohasem kielégíteni.

Ebben a rendkívül fontos, de szokás szerint a megfelelő közömbösséggel kezelt kérdésben augusztus nyolcadikán, mint ismeretes, értekezletet tartott Budapesten a Lakásügyi Tanács. Az értekezletre meghívták a vidéki városok képviselőit is. Szeged érdekeit a polgármester és Berzenzsey Domokos főmérnök képviselték az értekezleten. A polgármester jelentésével a csütörtöki tanácsülésen foglalkoztak. A jelentés beszámoló az értekezlet eredményeiről, amelyeknek alapján törvényjavaslatot szerkesztének a háromszázmillió mikénti felhasználásáról.

Az értekezleten az a vélemény alakult ki, hogy miután a háromszázmillió nem elég arra, hogy az egész országban mutatózó lakáshiány megszüntetessék, az új törvényjavaslat lényeges kedvezményeket biztosít mindazoknak, akik lakásokat építenek. Új építésekre 30 éves, ráépítésekre 20 éves, raktárak, pincék, boltok, irodák, p. dlások lakásokká való átalakításánál 15 éves adómentességet biztosítanak. Ezenfelül az új lakásoknál biztosítják a szabad bérmegállapítás és lakóválasztás jogát, rekvirálás alóli mentességet. A kedvezményekben csak az 1923 végéig építendő lakások részesülnek.

Városok lakásépítésre a 300 millióból kapnak segélyt, ha ingyen telket és a közművek létesítését biztosítják.

A városok kapnak bizonyos özszeget segélyt, de ugyanannyit kell a városoknak is pénzben vagy építési anyagban biztosítaniok. Ez esetben az épületek azonnal a város tulajdonába mennek át. Az államsegély után 25—30 éven át legfeljebb 2.5 százalékot kell fizetni a amortizációképen. Ez az egyik lehetséges.

A másik verzió szerint az államsegély fejében 25 évig az állampénztárba folya az építendő kislakások bérösszege. 25 év után pedig az épületek a város tulajdonába menének át.

Az épületek még ez év november végéig megépítendő. Az ingatlan vagyonváltás tárgyalásánál a városok valószínűleg mentesítenek a váltás alól, de ennek feltételül alighanem a lakásépítési akcióban való megfelelő részvételt kötik ki.

A szegedi lakásínség megszüntetése érdekében a város megbízottai bejelentették, hogy Szegeden legalább kétszáz kislakás építése szükséges és pedig száz egy szobás, hetven két és harminc három szobás. Ennek az előállítási költsége a hozzávetőleges számítások szerint harminckét millió.

A polgármester az építési segélynyújtás feltételei közül a másodikat előnyösebbnek tartja, mert véleménye szerint a várható lakbérösszeg jóval alul marad a beruházási költségek két és fél százaléka alatt.

A lakások helyére vonatkozólag is volt már a polgármesternek előterjesztése és pedig a szeszgyár melletti türes teret tartja legalkalmasabbnak erre a célra, amennyiben ezen elfér a lakások háromnegyedrésze. A pesti értekezleten az a vélemény alakult ki, hogy minden lakás számára legalább nyolcvan négyszögletes telket biztosítsanak, hogy a lakóknak konyhakertjük is legyen.

A jelentés körül hosszabb vita támadt a tanács tagok között. Gadl Endre kijelentette, hogy ez olyan fontos kérdés, amelyben határozatot rögtön — különös tekintettel a kárikulára — nem hozhat a tanács, előbb aludni kell rá egyet. Turóczy főügyész kifogásolta, hogy az apró lakások helyett miért nem építenek egy vagy két nagyobb bérházat, így sokkal kevesebbe kerülne, mintha csak négy-nyolc lakást tesznek egy födél alá. A polgármester azonnal felvilágosította a tanácsot, hogy a kislakásokat az ördögös kormánypolitika kívánja, valószínűleg azért, hogy a hazafiaságot növelje a kisemberek között. A csodálkozó tanács tagoknak azután materialisztikus alapon megmagyarázta a dolog nyitját.

— A dolog ugyanis úgy áll — mondotta a polgármester —, hogy a tapasztalatok szerint a rideg bérkaszányokban lakó kisemberek, akik közvetlenül szemlélhetik mások nyomorúságát, nem hazafiasak, hanem közülük kerülnek ki a legnagyobb kommunisták. Abban az esetben pedig, ha külön lakásban laknak és még hozzá kertjük is van, amely mégis csak az ország földjének egy része, ez a körülmény jobban idekötí őket és így hazafiak lesznek. (Ugy látszik, a polgármester is hajlik már a dolgok materialisztikus megmagyarázására felé.)

A tanács tagok a polgármester válaszában megnyugodtak és azután előkerült a — lóláb. A tanács ugyanis belátta, hogy a kérdés nagyfontosságú a tekintettel azonnal nem határozhat. A polgármester pedig közölte az egyelőre homályosan látó tanáccsal, hogy neki már van kialakult véleménye, amely szerint az

állam a közölt módon nem sokat segít, mert a háromszázmilliót nem ingyen adja, hiszen kamatot kér érte. Indítványozta, hogy a rendkívüli közgyűlést egy héten belül hívják össze és terjesszenek egy olyan javaslatot elő, hogy az államtól kérjenek — mivel a tizenhatmilliót ugysem kapják meg (!) — négy-hatmillió korona építési segélyt és ugyanannyit adjon hozzá a város is, de kössék ki, hogy az állam nem szedhet kamatot. A feliratban célirányosnak tartja a polgármester, ha Szeged agyoncsépett speciális helyzetére hivatkoznak és utalnak az egyetem körül tanusított áldozatokra, ami korántsem csak a megszavazott hétmillió, mert a felajánlott épületek értéke meghaladja a negyvenmilliót is. A menekültekre szintén elköltöttek közel ötmilliót, tehát ha ezeket figyelembe vesszük, Szegedre nem alkalmazhatják az általános sablont, mert ez a város más elbánást érdemel.

A polgármesternek ebből a különvéleményéből sok minden kiderül. Kiderül az, hogy a város egyáltalában nem akar áldozni a lakásnyomoruság és a munkanélküliség leküzdése érdekében, mert az a „négy-hat” millió nemcsak, hogy nem áldozat, hanem olyan kevés, hogy semmire sem elég. Kiderül az, hogy a kérdést csak szóval tartják fontosnak, mert különben nem a segély leszállítását, hanem ellenkezőleg a felemelését szorgalmaznák.

(Törlet.)

A tanács azután elhatározta, hogy a rendkívüli közgyűlést péntekre hívja össze és a tanács döntés előtt kiadja a kérdést a pénzügyi és műszaki bizottságoknak. A bizottsági tárgyalásokra meghívják a lakosság képviselőit is, különösen a mérnököket. A polgármester indítványára elhatározták azt is, hogy a közalkalmazottak elnökségét, a keresztényszocialisták két megbízottját, sőt — uram bocsá! — a szociáldemokratapárt két képviselőjét is meghívják az értekezletre.

Gadl Endre csodálkozva nézett körül és csak akkor hitte el a hallottakat, amikor a polgármester megismételte indítványát. A kulturtanácsnok elgondolkozó csodálkozással nézett ki az ablakon, talán eszébe jutott az a jelenet, amit a szakszervezeti bizottság beadványának tárgyalása alkalmával játszott meg a tanács...

Az összevont bizottság a tanács határozata alapján kedden tartja meg az értekezletét.

KANSZ ÉTTERMEI

Bernáth József vezetésével

a Belvárosi Mozi

... épületében megnyitják.

Szeged legjobb és legolcsóbb konyhája. Ebéd- és vacsora-áronok kedvezményes árban. Minden

pénteken hállestély turócsuszával,

vasárnap délelőtt sörzene,

vasárnap este koncert-vacsora.

Szolid és pontos kiszolgálás. Nyitott terrasz.

Aranyát,

ezüstjét, régi arany és ezüst pénzeit, gyémánt és brilliáns ékszereit el ne adja, mielőtt nálam volt, mert bárkinél többet fizetek érte. Hamis fogakért is a legmagasabb árat fizetem.

RUSLÄNDER BÉLA, ékszerész, Kigyo- és Feketesas-utca sarok.

Aki a demokráciának hive, támogassa A MUNKÁT.

A Tabódy—Dettre-pör tárgyalása.

Stéhlí, Olejnyik és Deli vallomása. — A főtárgyalás tizenhatodik napja.

A csütörtöki főtárgyalást reggel nyolc órakor nyitotta meg Förster tábornok, elnök. A tárgyalás megnyitása után a bíróság elrendelte Stéhlí István kihallgatását.

A tárgyalásvezető kérdéseire elmondja, hogy a felsőtanyai direktorium bűnpörével kapcsolatban öt évi börtönrre ítélte a szegedi törvényszék gyorsított tanácsa.

Elmondja, hogy Tabódyval a torzó-bizottságnál találkozott.

Tárgyalásvezető: Követelték önök, hogy minden katonája a hadseregnek bent legyen a szociáldemokrata pártban?

Tanu: Igen, de ha nem volt, akkor is felvettük.

Tárgyalásvezető: Tagja volt a forradalmi végrehajtó-bizottságnak?

Tanu: Igen.

Tárgyalásvezető: Tabódy is?

Tanu: Ezt nem tudom.

Tárgyalásvezető: Kitől eredt a fegyverek beszolgáltatását elrendelő plakát?

Tanu: Tabódytól és a forradalmi végrehajtó-bizottságtól.

Tárgyalásvezető: És mi volt ennek a célja?

Tanu: Hogy a felelőtlen elemek garázdálkodását meggátoljuk. Ez nem a polgárság ellen irányult.

Tárgyalásvezető: Önök ellenőrizték az ezredes urat? Igaz-e, hogy minden írást, ami kiment felülvizsgálták?

Tanu: Mi az írásokat nem irtuk alá. Tabódy mellé voltunk rendelve, mint ellenőrzők.

Zarecsnik működéséről és elfogatásáról nem tud a tanu. Kijelenti, hogy a diktatura után a direktoriummal eltávozott Szegedről.

Tárgyalásvezető: Tud-e arról, hogy Félegyházáról parancsok jöttek Szegedre?

Tanu: Nem tudom.

Tárgyalásvezető: Arról tud, hogy milyen érzelmeket váltott ki a szociáldemokrata-pártban Zarecsnik elfogatása?

Tanu: Nem voltam a pártvezetőségben és így nem tudok róla.

Tárgyalásvezető: Hol volt a diktatura kitörése napján?

Tanu: Itt Szegeden.

Tárgyalásvezető: Láta Tabódy ezredes urat a városháza tanácsstermében?

Tanu: Nem. Ezt nem mondhatom.

Ügyész: Nem maga maradt vissza akkor a szobában Diendorfer ezredes urral? Stratégiáról beszélt, vércsorgásról és azt mondotta, hogy nem is kell ahhoz különösebb képzettség?

Tanu: Én nem voltam akkor a szobában, lehet, hogy Zarecsnik volt ott.

Ügyész: Mielőtt elhagyta Szegedet, mi történt?

Tanu: A parancsnokok összejöttek és különféle véleményt adtak le, hogy miként lehet, vagy nem lehet, de a kiürítést elhatározták, a vagonokat előkészítették. Tabódy ezredes ur nem tudom hogyan fogadta a parancsot, de a végrehajtásában valami nagy erélyt nem mutatott. Tabódy ezredes ur működésével különben Andorka és Zarecsnik nem voltak megelégedve.

Baránszky dr.: Kérem, van önnek oka itt valakit féltetni, vagy menteni?

Tanu: Nincs kérem.

Baránszky dr.: Ne kerteljen tehát, hanem mondjon el mindent úgy, ahogyan tudja. Széthuzás volt-e a szociáldemokrata-párt és a kommunisták között?

Tanu: A szegedi szociáldemokraták csak a diktatura kitörése utáni napon egyesültek a kommunistákkal. A szociáldemokraták mindaddig arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az utolsó percig küzdeni fognak a kommunisták ellen. A vörös jelvény nem kommunista jelvény volt, azt a szociáldemokraták már előbb is viselték.

Baránszky dr.: Mitől féltek a direktorium kivonulása után, hogy a polgárság meg fogja önöket lincselni?

Tanu: Erről nem volt szó, csak a franciáktól féltünk. A polgárság vezetőivel csatlakozott a direktoriumhoz.

Baránszky dr.: Milyen érzelműnek ismerte Tabódyt? Kommunistának?

Tanu: Kommunista, vagy szocialista érzéseiről soha nem nyilatkozott. Csak hazafias magatartásának ismertem.

Tárgyalásvezető: Dettre Bélával hol került össze?

Tanu: Ha jól emlékszem a Csillagbörtönben láttam először.

Ezután Tabódy ezredes mondja el megjegyzéseit a tanu vallomására. Majd Dettre Béla szólalt fel:

— Tanu ur úgy látszik elfelejtette, hogy mi igen sokszor találkoztunk Tabódy ezredes ur szobájában. Emlékszik-e, hogy egy ízben Zarecsnik, amiért a kiürítésbe nem akartam beleegyezni, revolvért fogott rám?

Tanu: Homályosan emlékszem, de nem tudom már kivel történt. A haditörvényszék a tanu meges-

ketését, miután sem az ügyész, sem a védők nem kérték azt, mellőzi.

Olejnyik József kihallgatása.

Ezután Olejnyik Józsefet, a szegedi szociáldemokrata-párt volt elnökét hallgatta ki a bíróság. A tárgyalásvezető kérdéseire elmondja, hogy izgatás címén indítottak ellene eljárást. Tizenhat hónapig volt vizsgálati fogságban, de még vádiratot ezideig ellene nem adott be az ügyészség.

Tárgyalásvezető: Miért volt akkor ön bezárva?

Tanu: Azt magam is szeretném tudni.

Elmondja, hogy Tabódy többször kifejezte aggodalmát azért, mert fiatal gyerekek voltak a hadseregben.

— Állandóan azon dolgozott Tabódy — mondotta Olejnyik —, hogy ezektől megtisztítsa a hadsereget. Ezeket kommunista gazembereknek és piszkos bandának nevezte. Egyszer azzal a tervvel lépett elő, hogy ezeket puccsszerűen leszereli.

Tárgyalásvezető: A munkástanács ülésén találkozott Tabódyval?

Tanu: Nem emlékszem most már erre.

Tárgyalásvezető: Mit tud a háromszáz megbízhatatlan egyén kiszállításáról?

Tanu: Tabódy ebben az ügyben Betrix ezredesnél is járt. Ezeknek a neveit egy listán beterjesztette. A megbízhatatlankitoloncolását a városkormányzó jóváhagyta.

Tárgyalásvezető: Ezek kommunisták voltak?

Tanu: Igen.

„Szegeden nem volt kommunizmus.”

Tárgyalásvezető: Mennyiben zavarták ezek a rendet?

Tanu: Állandó erőszakoskodásaikkal. Kommunizálni is akartak. Magatartásukat nem jó szemmel nézték a szakszervezetek. A proletárdiktatura kitörését csak kényszerítésből vettük tudomásul. Minket nem kérdeztek meg, hogy akarunk-e kommunisták lenni. Budapesten csináltak mindent.

Mi kénytelenek voltunk egyesülni a kommunista-párttal, bár előző napon az Alföldi-szálló előtt véres összejutkozásuk volt. Szegeden nem volt kommunizmus és nem volt kommunista-uralom. Ez egy elsigetelt rész volt, ahol a franciák parancsoltak. A szociáldemokraták mind megmaradtak szocialistáknak.

Tárgyalásvezető: A munkástanács tagjai nem voltak kommunista-érművek?

Tanu: Nem kérem. A diktatura kitörésekor az is, mint minden más ilyen szervezet, feloszlott. Lehet, hogy voltak közöttük kommunista-érművek, de a legnagyobb részük szociáldemokrata volt.

Tárgyalásvezető: Jelen volt Tabódy valamilyen értekezleten?

Tanu: Igen. Ezen az értekezleten tárgyaltuk a Neuberger-féle körképáros-osztag lehozatalát. A Neuberger-különítményt a kommunisták ellen hívtuk le.

Tárgyalásvezető: Később vállalt ön valami szerepet a diktatura ideje alatt?

Tanu: A forradalmi végrehajtó-bizottság tagságát felajánlották, de én nem fogadtam el. A Vusutas Szövetségnek voltam titkára. A direktorium eltávazása után Szegeden maradtam.

Baránszky dr.: Hány beszervezett tagja volt a szociáldemokrata-pártnak?

Tanu: Harmincezer. A zöme munkásokból, hivatalnokokból állott.

Baránszky dr.: A kommunisták bejöttek a kaszárnyákba a katonák közé agitálni?

Tanu: Igen.

Tárgyalásvezető: Kérek indítványt a tanu megesketése tárgyában.

Ügyész: Ellenzem a tanu megesketését.

Baránszky dr. és Eisner dr. kéri a tanu megesketését.

A bíróság alkalmi tanácskozás után mellőzte a tanu megesketését.

Eisner dr. és Baránszky dr. semmiségi okot jelentenek be a tanu megesketésének mellőzése miatt.

További kihallgatások.

Ezután Deli Károlyt hallgatta ki a bíróság.

Tárgyalásvezető: Tabódyt ismeri?

Tanu: Igen.

Tárgyalásvezető: Érintkezett Tabódyval?

Tanu: Igen. A katonatanács tagja voltam és mint ilyen Tabódy ellenőrzésére voltam kirendelve. Én a szobájában tartózkodtam.

Tárgyalásvezető: Hogy szólították Tabódyt?

Tanu: Ezredes urnak.

Tárgyalásvezető: És Tabódy önöket?

Tanu: Névszerint.

Tárgyalásvezető: Mit tapasztalt, Tabódy milyen irányban működött?

Tanu: Mérsékelt irányban. Ő nem volt meggyőződéses szocialista sem, mert a tanácsköztársaság rendeleteit nem hajtotta végre.

Használja ki az alkalmat!

Ismét a februári
magas árakat fizetem
brilliáns tárgyakért,
arany- és ezüst-ékszerekért és pénzekért, valamint antik
00 tárgyakért. 00

FISCHER K. ékszerész
Kárász-utca 14.
Korzó-kávéház mellett.

Tárgyalásvezető: Ön hova tartozott?

Tanu: Én, mint marxista, a szocialistákhoz.

Tárgyalásvezető: Ön másként intézkedett volna?

Tanu: Igen.

Fenyegető levelek.

Tárgyalásvezető: Tud arról, hogy a direktórium részéről fenyegetések jöttek?

Tanu: Igen. Tabódynak jött ilyen fenyegető levél. Deitre János kormánybiztos urat megfenyegették azzal, hogy elveszik láb alól.

Tárgyalásvezető: Olvasta valamelyik levelet?

Tanu: Igen.

Tárgyalásvezető: Mi volt a tartalma a levélnek?

Tanu: Erre már egyáltalán nem emlékszem.

Elnök: Jelen volt, mikor a franciák Zarecsnikot letartóztatták?

Tanu: Igen.

Tárgyalásvezető: Szóba került ez a szociáldemokrata pártban?

Tanu: Nem.

Az ügyész ellenzi, a védők kijelentik, hogy törvényes akadály nincs a tanu megesketésének.

A bíróság a tanu megesketését mellőzte, mire a védők semmisségi okot jelentettek be.

Indítványok a bizonyítás kiegészítésére.

Ezután Baránszky dr. és Eisner dr. a bizonyítás kiegészítése végett kérték Tonelli Sándor, Pálfi Dániel, Becsei Károly, Szekerke Lajos dr., Weber Rezső hirlapíró, Balassa Armin dr., Engel Vilmos, Ujlaki Antal, P. Ábrahám Dezső és Kelemen Béla dr. kihallgatásának elrendelését.

A bíróság pénteken hirdeti ki határozatát. A tárgyalást pénteken folytatják.

Import tűzifa

I-a száraz, bükkhasáb és aprított jutányosan kapható, bármily mennyiségben házhoz szállítva. **POLLÁK ANTAL** fakeskedő, Török-utca 1. sz., Rákóczi-tér (tűzoltó laktanyával szemben).

!! Munkások !!

LISZTEK

malmi áron legolcsóbban kaphatók hazaszállítva

Bokor János cégnél,

Valéria-tér sarok,

a „Kék golyó“-hoz.

Céget nem téveszse össze hasonló nevű céggel.

Szűk, pekek, viszonteladók és tarhonyakészítők kedvezményben részesülnek.

Nem igaz,

hogy valaki többet fizetne aranyért, ezüstért, brillánsért, arany vagy ezüst régi pénzekért, mint **CSURI FERENC** órák és ékszerész, Karász-utca 16. sz.

SZAKMOZGALOM.

Munkásokon építési-alap 11.730

A Munkásokon gondnokánál

NÉPSZAVA

kapható.

Pénteki gyűlés.

Borbélyok és fodrászok taggyűlése este 8 órakor a Munkásokonban.

Uj tervek a gőzfürdő fentartásához.

Kibővítik a gőzfürdő üzemét. — Modern gyógmód és orvosi felügyelet. — Takarékoskodás a szénrel. — Nyári part-fürdővel fedezik a kiadásokat. — A fürdővíz kihasználása.

Az utóbbi nyomoruságos évek külön bonyodalma volt minden alkalommal a városi gőzfürdő kérdése. Hetekig, sőt hónapokig tartó és végeredményben meddő viták előzték meg mindannyiszor a megnyitás elhatározását, de a siralmas üzleti eredmény nagyon sokszor arra kényszerítette a tanácsot, hogy az üzem-időt alaposan rövidítsék meg. A közegészségügyi szempont a kérdés elbírálásánál nem igen jött figyelembe.

Az idén kivételesen már elég korán megkezdtek ebben az ügyben a tárgyalásokat. A tanács — mint ismeretes — az eddigi fürdőgondnokot felmentette állása alól és helyébe üzemvezetőnek Papp Ferenc városi alszámvevőt nevezte ki és felszólította, hogy üzemtervezetét közölje a tanáccsal. Az új üzemvezető tervezetét a csütörtöki tanácsülésen tárgyalták. A tervezet szerint a legfontosabb a szénrel való takarékoskodás, ami úgy érhető el, ha a szénrel zárt helyen tartják, a kazánokra előmelegítőt szerelnek fel. Ez napi öt mázsa szén megtakarítását jelenti. Ugyancsak a szénmegtakarítás szempontjából szükségesnek tartja, ha a fürdőruhát nem gözzel szárogatják, mint ahogy eddig tették, hanem e helyett kibővítik a ruhakészletet. A készletpótlás tízezer koronába kerülne.

A fürdőben divó borra- és vízrendszert, mint minden szabálytalanságot, azokat az új üzemvezető szín-

tén beszüntetendők tartja és helyette az alkalmazottak díjazását emelné fel annyira, hogy a borra- és vízrendszert szükségtelessé válják.

A fürdő forgalmának növelése szempontjából szükségesnek tartja, hogy az üzemét a modern követelményeknek megfelelően kibővítsék és a felügyelettel egy nevesebb orvost, vagy egyetemi tanársegédet bizzanak meg.

A fürdővíz teljes kihasználása érdekében bevezeti a délutáni népfürdést, amikor a szegényebb néposztályok minimális díj ellenében fürdhetnek. A tervezett üzemrend szerint a fürdő szeptember elsejétől nyolc hónapig maradna nyitva. Hetenkint kétszer a nők fürdhetnek, azonkívül bevezetnék a külön diáknapokat is.

A nyári hónapokban pedig a város építtetne egy partfürdőt, amelynek évi jövedelme bőven fedezné a fürdő kiadásait. A fürdőjegyek árát mérsékelten szintén felemelnék. Az üzemvezetőt a tanács teljes jogkörrel ruházta fel és egy tanácsagot bíz meg a felügyelettel.

A tanács a polgármester indítványára elfogadta az üzemtervet, de kikötötte, hogy pénzt, a ruhákra szükséges tízezer koronán kívül nem ad. Az új üzemvezetőnek havi ezerötven korona fizetést szavazott meg és felhatalmazta, hogy december végéig vezesse a tervezet szerint a gőzfürdőt.

HIREK

— Hadigondozottak alkalmazása.

A kereskedelmi miniszter leiratot intézett a szegedi Kereskedelmi és Iparkamarához, amelyben utal arra, hogy a Hadirokkantak és Özvegyek Nemzeti Szövetsége ebben az évben tartott közgyűlésén hozott határozata alapján olyan törvény megalkotására irányuló kérelmet terjesztett elő, amely szerint a közhivatalok betöltésénél elsősorban a kellő szakképzettséggel bíró hadigondozottakat vegyék figyelembe. Kéri, hogy a magánvállalatokat arra kötelezzék, hogy alkalmazottaik között tiz—egy arányban, hadigondozottakat, elsősorban hadirokkantakat alkalmazzanak. Mielőtt ebben a gazdasági és szociális szempontból egyaránt fontos kérdésben állást foglalna a miniszter, — a háboruban résztvevett államok közül már többen törvényt is hoztak — felkéri a kamarát, hogy véleményét és esetleges indokolt javaslatát sürgősen közölje a kereskedelmi miniszterrel. A kamara ebben az ügyben — mint értesülünk — ankétot tart, amelyre az alkalmazotti és munkaadói érdekeltségeket, valamint a hadirokkantak szövetségét is meghívja.

— **A Dunabizottság ülése.** Budapestről jelentik: A Dunabizottság augusztus 16-iki teljes ülését Pozsonyban tartja.

— **Titokzatos tüzesetek.** Kecskemétről jelentik: A Holló-utca 10. számú ház szobája minden különösebb ok nélkül kigyulladt. Amikor a megrémült emberek beszaladtak a szobába, észrevették, hogy az ablak mellett álló nagy szekrény elmozdult a helyéből, sőt kigyulladt a konyhában a kátlant borító papír is, jóllehet a kátlanban már napok óta nem volt tűz. A kivonult tűzoltóság és rendőrség mindent megtett, hogy valamiképp a rejtély nyomára jöjjen, de eredménytelenül.

— **A földmívelésügyi miniszter és a szárazság.** Mayer János földmívelési államtitkár a következőket mondotta: A hosszabb idő óta tartó szárazság valóban nagy aggodalomra ad okot. Különös szerencsének mondható, hogy a közelítés szempontjából igen lényeges szerepet játszó szabolcsi burgonyatermes kilátásait a szárazság kevésbé érintette, illetve csak abban az irányban, hogy a szabolcsi burgonyatermes az eddigi várakozáson alul maradt. Sok helyen jelentékeny károkat okozott a szárazság burgonyában és tengeriben. Van olyan helyek is, ahol már a tartós eső sem segítene.

— **Vasutasok figyelmébe.** A Magyar Vasutasok szegedi fiók kiadói hivatala helyiséget a régi gimnázium épületébe (Iskola-utca 22. Bejárat a templomtéri oldalon) helyezte át, ahol az előfizetések eszközölhetők. Hivatalos órák hétköznapokon délelőtt 10—12-ig, délután 4—6-ig, vasár- és ünnepnapokon délelőtt 10—12-ig. Telefon: 10—96.

— **Injekcióval élesztgetik a mozirendeletet.** Budapestről jelentik: A Nemzeti Hitelintézet a mozibajok kitörésekor arra vállalkozott, hogy Steard helyébe lép és megoldja az új moziengedélyek finanszírozását. Értesülésünk szerint erre a célra 60 millió korona betétet kapott az államtól, amelyből 40 milliót fordít a mozi finanszírozására, a többi összeget más vállalkozás céljaira használja fel.

— **Megalakul a „Munkások Gyermekbarát Egyesületének” szegedi csoportja.** Egy rég óhajtott vágya valósul meg a napokban a szegedi szervezett munkásságnak. Megalakul a „Munkások Gyermekbarát Egyesületének” szegedi csoportja. Az egyesület célja a szegény proletár gyermekek sorsát enyhíteni, amely cél elérésére minden szervezett munkásnak törekednie kell. Beiratkozni a Munkásokonban titkári irodájában lehet délután 5—7 és vasárnap délelőtt 10—12 óra között. A megalakulás időpontját közölni fogjuk.

— **Fél év alatt kétszáznegyven eltűnés.** Budapestről jelentik: A m. kir. államrendőrség budapesti főkapitánysága az 1921 január 1. óta bejelentett összes eltűntek ügyében teljesen új nyomozást indít meg. A január 1-je óta eltűntek száma összesen kétszáznegyven.

— **A Szent István-napi munkaszünet.** A hivatalos lap közli a kereskedelmi miniszternek a Szent István-napi és a rákövetkező augusztus 21-iki, vasárnapi munkaszünetre vonatkozó rendeletét. Megengedi, hogy augusztus 21-én vagyis Szent István követő vasárnapon az egész ország területén a kereskedők üzleteiket, az iparosok műhelyeiket reggel 7 órától délelőtt 10 óráig nyitva tarthassák. A borbélyműhelyekben úgy Szent István-napján, mint az azt követő augusztus 21-iki vasárnapon déli 12 óráig lesz kiszolgálás. Egyebekben a két ünnepnapon a munkaszünetre vonatkozó egyéb rendelkezések maradnak érvényben.

— **A mozik helyhatósági engedélye.** A Belvárosi Mozi igazgatósága — hivatkozva a mozirendeletre — arra kérte a város tanácsát, hogy a helyhatósági engedélyt adja meg. Gaál Endre tanácsnok felvetette azt a gondolatot, hogy az engedélyt csak bizonyos összeg lefizetése ellenében adják meg, de a tanács Gaál indítványát a polgármester javaslatára nem fogadta el. A polgármester ugyanis megelégszik, ha a vigalmi adót pontosan befizetik a mozik.

— **Fura vízfogyasztás.** Turóczy Mihály, városi főügyész bejelentette a tanácsnak, hogy a napokban a Kőröscsolya-tér körül sétált és észrevette, hogy a téren épült katonai sporttelep öntözésére a vizet az utcán lévő csapból hordták a katonák, pedig a telepre külön vízállás van és a fogyasztása arányában fizet. A tanács felszólította a főügyészt, hogy észrevételét adja be írásba.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon rokonok és ismerősöknek és az Általános Munkásdalkörnek, akik felejtethetetlenjő anyánk, özvegy Klonkay Ferencné végtisztességén megjelentek, ez uton mondunk őszinte köszönetet. *A gyászoló gyermekei.*

— **Tízezer korona hidjavításra.** A mérnöki hivatal előterjesztésére a tanács a kettőshatári, a szatmazi és a matyéri hidak javítására tízezer koronát megszavazott.

— **Öngyilkosság.** Csütörtökön délnél tizenkét órakor, Bach Ferenc 27 éves tart. hadnagy Széchenyi-tér 9. szám alatt lévő első emeleti lakásán fölé lőtte magát és azonnal meghalt. A golyó a balhalántékon fúródott be és azonnali halált okozott. Tettenének oka ismeretlen.

Tőzsde.

Budapest, augusztus 11.

Napoleon 1230-1250	Rubel	0.58-0.59
Font 1310-1340	Lei	4.65-4.75
Dollár 345-355	Szokol	4.47-5.457-5
Fr. frank 28.30-28.75	Sv. frank	59.50-61.50
Márka 4.40-4.50	Kor. dinár	8.50-8.60
Lira 16.30-16.50	Fr.	8.50-8.60
Oszt. kor. 36-37	L. marka	17-18

Zürich, augusztus 11. (Nyitás.)

Berlin	7.32-5	Budapest	1.70
Newyork	5.94	Bécs	0.80
Milano	25.90	Bukarest	7.70
Zágráb	3.60	Oszt. b. bély.	0.57
Prága	7.55	Varsó	0.32

Zürich, augusztus 11. (Zárás.)

Berlin	7.30	Madrid	—
Hollandia	—	Buenos-Aires	—
Newyork	5.97	Budapest	1.70
London	21.29	Prága	7.55
Páris	46.40	Zágráb	3.62
Milano	25.90	Bécs	0.80
Brüsszel	—	Bukarest	7.70
Stockholm	—	Oszt. b. bély.	—58
Krisztánia	—	Varsó	—32
Kopenhága	—		

Dinár, dollár, lei

idegen pénzek beváltása, eladása. Pénztári óra egész nap. Károlyi-utcai Bank- és Pénzváltó-üzlet.